

Whalenovi "rdeči dokumenti" so ponarejeni

Bernadsky, samopostavljeni protikomunistični vohun, priznava, da so bili tako zvali Whalenovi dokumenti ponarejeni, trdi pa da so bili delo Amtorg korporacije.

New York. — (PF) — Gregory G. Bernadsky, ki je postal znan vsled vnetega podpiranja nasprotnikov "rdeče" nevarnosti, je priznal, da so bili tako zvali "rdeči" dokumenti, ki jih je spravljal v javnost bivši newyorški policijski komisar Whalen, radi katerih je kongres imenoval znano Fishevo komisijo, ki je preiskovala komunistične aktivnosti v Ameriki, ponarejeni. Ker je bil Bernadsky v ožji zvezi s Fishevimi komisijem, kateremu je služil kot prevajalec tekmo preiskave v New Yorku, se smatra, da njegova izjava pomeni, da se komitej ne bo več posluževal omenjenih dokumentov.

Cprav so bili ti dokumenti, katerih namen je bil prikazati Amtorg korporaciji kot komunistično propagatorico v Ameriki, takoj od začetka označeni kot falsifikati, se je vendar našlo dosti ljudi, ki so verjeli v njihovo pristnost dokler se ni na sejah Fishevega komiteja izkazalo, da so bile tiskovine, o katerih se je trdilo, da so bile tiskane v Rusiji, tiskane v New Yorku, kar je pač dosti jasno dokazovalo, da so bili dotični dokumenti navadni falsifikati.

Bernadsky je tekmo zasliševanja v New Yorku, ki ga je vodil omenjeni komitej, storil vse, kar je bilo v njegovi moči, da se prepriča komitej, da so ti dokumenti pristni. Tedaj so časniki poročevali malo pregledali njegov rekord in pronašli, da je vodil Bernadsky nekak "informativni biro", katerega namen je bil diskreditirati komunistične aktivnosti. Politijski uradniki, ki so vohunili za "rdečkarji", so povedali, da jim je Bernadsky pri tem pomagal. Ko je policija vdrila v neki nočni lokal, katerega lastnik je bil Bernadsky, je šel mož k policijskemu inspektorju McNeillu, kateremu je povedal, kakšne vplivne zveze ima in McNeill je seveda vsa stvar potlačil in Bernadsky se je rešil občutne denarne globe.

Tiskar Wagner, ki je tiskal dotične tiskovine, je izjavil, da jih je naročil neki Yasova, o katerem se je pozneje dokazalo, da je vratar pri ruskem monarhističnem listu "Novoje Ruskoje Slovo", v katerem je Bernadsky pogostoma oglašal svoj nočni klub, v katerem so goste navadno tako "osušili" pri igralnih mizah, da so šli domov brez centa v žepu. Bernadsky zdaj trdi, da je Yasova poslala k dotičnemu listu Amtorg korporacija in da so omenjeni dokumenti delo te korporacije, ki je hotela z njimi diskreditirati Whalena. Dejal je tudi, da je ta Yasova odpotoval nazaj v Rusijo, toda ni pojasnil, zakaj so mu tako dobro poznana vsa pota tega človeka.

Bernadskijevo najnovejšo podvzetje je mesečna publikacija "American Observer", ki je posvečena "rdeči nevarnosti" in pri tem delu mu pomaga Charles G. Wood, spravniki komisar v zveznem delavskem departmentu, ki je znan protirdečkar.

Istočasno, ko so prišle v javnost te izjave, pa so se tekstilni tovarnarji iz Severne Karolineki še ne vedo, kako je bil Fishev komitej potegnen za nos in ki so vznemirjeni vsled novih aktivnosti komunistične Mednarodne unije tekstilnih delavcev, obrnili na komitej ter ga urgirali, naj obišče Charlotte in Gastonijo. Magratje očitno pričakujejo, da bo s tem sentiment protikomunistom in unionistom narastel.

Spori med delavskimi unijami

Krajevna unija plumberjev je izposlovala sodnijsko prepoved, ki zabranjuje unionskim plumberjem iz sosednjega mesta delati v njenem področju.

White Plains, N. Y. — (F. P.) — Unijskih stavbnih delavci ne smejo odkloniti stavbnega materila, ki je produciran po stavkokazih, lahko pa se protivijo delati z unionisti, ki pridejo iz katerega drugega mesta. Sodišče jim bo pri tem šlo na roke ter zabranilo tujim unionistom delati "konkurenco" domačim delavcem.

Gradbena tvrdka Maxwell & Smith iz Port Chestra je prevzela neka dela pri gradnji okrajne bolnice v White Plainsu. Firma je poslala na to delo svoje lastne unijske plumberje. To pa ni bilo všeč domačim unionistom. Da bi tuji delali v njihovem mestu. To pa že ne so delali ter se podali na sodnijo, kjer so protestirali in zahtevali injunkcijo proti portchesterkim delavcem. In sodnik Graham Witschief je izdal predsedniku krajevne unije plumberjev injunkcijo, ki kratko in malo prepoveduje plumberjem iz Port Chestra delati pri gradnji omenjene bolnice niti kje drugje v področju lokalne unije v White Plainsu. Ta prepoved bo v veljavi, dokler ne poda sodišče končno veljavno odločitev v tej zadevi. Enemu članu portchesterške unije je dovoljeno ostati na delu in to kot predelavec.

White Plains in Port Chester se nahajata v okraju Westchester, kjer je zvezni sodnik Thatcher marca 1. 1927 izdal injunkcijo, ki je zabranila Svetu strokovnih unij prepovedanje rabe kamenih izdelkov, ki jih je producerala neunijiska Decorative Stone Co. iz New Havena.

Karol se spol ženi

Njegova izvoljenka se muči na Dunaju. Jugoslovanski kralj posreduje pri spravi med Karolom in Heleno.

Dunaj, 22. avg. — Govorice se širijo, da se bo rumunski kralj Karol poročil s princezo Francoise, ki se je l. 1929 omožila z grškim princem Christopherjem, ker je to edina solucija spora, ki je nastal med Karolom in kraljico Heleno, ki se noče sprijazniti z njim.

Belgrad, 22. avg. — Kralj Aleksander je posegel v spor rumunske kraljevske familije v pričakovanju, da bo njegov vpliv pripomogel, da se Karol in Helena pobotata. To je storil na prošnjo kraljice-vdove Marije, matere jugoslovanske kraljice. Dali bo to pomagalo k spravi, se sedaj še ne ve, kajti kraljica Helena vztraja pri svoji zahtevi, da mora Karol prekiniti vse stike z njegovo ljubico Magdo Lupescu, predno bo pristala na razveljavljenje ločitvenega odloka.

Delavska federacija protestira. Chicago, 22. avg. — Čikaška delavska federacija je večeraj naslovila protest na governerja Emmersona, v katerem navaja, da delavci, ki so uposleni pri gradnji in popravljanju cest, prejemajo prenizke mezde. Nekateri prejemajo le 17 centov na uro, delati pa morajo dvajset ali celo več ur.

Eksekucije v Rusiji

Moakva, 22. avg. — Devet oseb, ki so bile obtožene, da so skrivale srebro in se udeleževale protirevolucionarnih aktivnosti, so bile večeraj obsodene na smrt in ustreljene.

V JUGOSLAVIJI NE SMEJO SMEŠITI RUMUNSKEGA KRALJA

Belgrad. — "Njegovo veličanstvo v kopalni obleki", opereta, ki jo proizvajajo v Belgradu, je postala predmet oficijelnega protesta od strani rumunskega poslanika v Jugoslaviji. Rumunski poslanik se je namreč zgražal nad nekaterimi scenami v opereti, ki smešijo ljubezenske pustolovščine in eskapade rumunskega kralja Karola, ki se je pred par meseci vrnil v Rumunijo, iz katere je bil odsoten več let, ko je preganjal dolgečas s svojimi ljubici v Parizu in drugod.

Jugoslovanska vlada je ustrelila želji poslanika in vse "Zaljive" scene v opereti so bile črtane.

Brezposelnost narašča, mezde padajo

Medtem, ko število brezposelnih delavcev stalno narašča, se mezde ostalim delavcem še hitreje znižujejo in depresija postaja še opasnejša.

Washington. — (F. P.) — Zvezni delavski statistični biro je objavil svoje mesečno poročilo, ki pokazuje, da medtem ko število nezaposlenih delavcev in delavk še vedno narašča, industrijski znižujejo mezde ostalim delavcem, vsled česar postaja bližnja depresija še nevarnejša. Poročilo sloni na poročilih 39.456 podjetij iz 13. glavnih industrijskih skupin, ki so v juliju uposlovali 4.806.458 delavcev, katerih skupni tedenski zaslužek je znašal \$121.582.968.

Brezposelnost v teh trinajstih industrijskih skupinah je narastala med junijem in julijem za 2,6 odstotka, dočim so delavci v teh industrijah istočasno izgubili 7,1 odstotka na plačah. Razine industrije, katerih delavnost v poletni sezoni navadno poneha, so med junijem in julijem odpustile 4,6% delavcev in skrčile plačilne liste za 9,8%. Mnoge vodilne industrije so podaljšale svojim delavcem običajne poletne počitnice, vsled česar je brezposelnost občutno narastala, kar pomeni občuten padec delavske nakupovalne sile, kajti neželjene in neplačane počitnice in prazniki pomenijo tudi manj zaslužka.

Brezposelnost v tekstilni industriji je narastala za 7,3%; v industrijah čipk, preprog, stekla, poljedelskega orodja in ženskih oblačil od 10—13 odstotkov; v industrijah železa in jekla je padlo število zaposlenih delavcev za 4,4 odstotka, plačilne liste pa so se skrčile za 14,6%; livarne in strojne tovarne so v juliju uposlovali 4,5% manj delavcev kot v juniju in plačale delavcem

MUSTE UDARIL PO TAMMANIT-SKI MAŠINI

"Zanimanje" tamanitov za brezposelne delavce je pozno. Vlade uposlovalne agencije niso dovolj.

New York. — (F. P.) — Newyorška mestna vlada je sicer pozna a vendar prišla do zaključka, da je treba storiti nekaj za brezposelne delavce, ki jih je v New Yorku mnogo tisocev. Ustanovila je brezplačno uposlovalno agencijo devet mesecev po borznem krachu in tik pred volitvami, kakor je dejal A. J. Muste, predsednik Konference za progresivno delavsko akcijo, ki je tudi izjavil, da tudi brezplačne uposlovalne agencije ne morejo pomagati brezposelnim delavcem, če ni nikakega povpraševanja po delavcih. Vseeno pa je pozdravil imenovanje E. C. Rybickija od tipografske unije upraviteljem nove agencije. Muste je tudi naznanil, da bo konference sklicala javen shod na delavski praznik 1. septembra, ki se bo vršil v delavskem učilišču v Brookwoodu in na katerem se bo razpravljalo o problemih, ki jih je povzročila industrijska depresija.

Brezplačna uposlovalna agencija je potrebna, pravi Muste, ki pa upa, da ta gesta tammanitskih politikov ne bo preslepila stotisoče brezposelnih delavcev v New Yorku. Pravi, da je promet prvga dne, ko se je oglašilo 2.000 brezposelnih delavcev na agenciji, zahtevajočih delo, ki je bilo na razpolago samo 40. delavcem, dokazal, da mora biti poleg agencije tudi povpraševanje po delavcih s strani industrije, sicer je vsaka agencija brez vrednosti. Dejal je tudi, da zvezno vlado ni vzelo tako dolgo, predno se je odločila za odpopo bogatim plačevalcem visokih dohodnih davkov, katerim je pomagala s tem, da jim je povrnila lep del iz plačanih davkov.

Mnogi izmed 2.000 delavcev, ki so se gnetli pred novo uposlovalno agencijo na dan otvoritve in čakati cele ure na delu, so že dve leti brez dela in se nahajajo v obupnem položaju. Neredov pri tem ni bilo.

11,4% manj kot v prejšnjem mesecu; brezposelnost v avtomobilskih industrijah je 8,8% večja kot v juniju in mezdnost znižanje znaša 11 odstotkov.

Ekonomski eksperti raznih inozemskih poslaništev v Washingtonu pozornost sledijo razvoju industrijske miserije v Ameriki in so mnenja, da bo tudi Evropa zelo prizadeta vsled industrijske krize v Ameriki, ker nakupovalna moč ameriškega ljudstva pada in to ne pomeni nič dobrega za evropske industrije, ki izvažajo svoje izdelke v Zed. države.

FRANCIJA PRE-JELA ŠTIRISTO MILIJONOV

Pariz. — Prvo popolno poročilo o denarju, ki so ga turisti potrošili v Franciji, je bilo te dni objavljeno. Turisti iz inozemstva, kot kaže poročilo, so samo v enem letu potrošili \$400.000.000, kar dokazuje, da je Francija najbolj privlačna dežela na svetu. Vsota, ki je bila potrošena v Franciji, je narastla za \$40.000.000 v enem letu.

Največ denarja potrošijo ameriški turisti, ki vedno v večjih skupinah prihajajo v Francijo. Njim sledi Nemci, ki so posebno letos številni in jih človek najde v vseh večjih mestih in letoviščih.

Odkritje novih dokumentov o graftu

Gangeške in butlegarske skupine prejemale šeststaj milijonov dolarjev letnih dohodkov. Lista imen politikov in policajev, ki so bili v zvezi s butlegarji in gangeši, sledi.

Chicago, 22. avg. — Novi dokumenti, ki so bili najdeni v varnostni shrambi umorjenega gangeša Jack Zuta, so bili večeraj objavljeni in izročeni javnosti. Odkritje je prineslo na dan nova imena politikov, odvornikov, javnih uradnikov in drugih, ki so sodelovali v veliki korupciji in graftu butlegarskih in gangeških sindikatov.

Med tistimi, ki so prejemale denar od Zute so Nate Le Lue, pomočni poslovni upravitelj mestnega prosvetnega odbora, odvornik Simon Herr, član odvorniške firme Herr in Eller, in Paul Rothenberg, republikanski politik in bivši deputij okrajnega mrliškoogledniškega departmeta.

V shrambi so našli več čekov, ki so bili izdani raznim osebam, toda imena na čekih niso jezo čitljiva in so bili izročeni v roke izvedencem, da jih preiščejo.

Nadalje ti dokumenti prikazujejo sistematično bižniško proceduro, ki sta jo Zuta in Moran uvedla v svoje poslovanje, ki jima je v enem letu prineslo \$16.000.000 dohodkov. Med najboljšimi zanimive tajnosti, ki so bile odkrite, ko so bili najdeni dokumenti, so nedvomno dokazi, da je bil Zuta sila v političnih organizacijah, ki imajo kontrolo nad mestno upravo in da je svoje zločinske operacije vršil pod protekcijo policije.

Trije delavci ubiti

New York, 22. avg. — Trije delavci so bili večeraj ubiti, enajst pa ranjenih, ko se je pripetila eksplozija dinamita pri kopanju podzemnega predora.

Unija skuša organizirati oblačilne delavke

Porotnica se mora zagovorjati

Zagovarjati se mora pred sodnikom, ker je zgrešila "zločin" s tem, da je brala delavski časopis tekmo obravnave proti desetim delavcem, ki so bili aretirani ob priliki brezposelnih demonstracij.

Los Angeles, Cal. — (F. P.) — Porotnica Maudine Ward je glasovala za oprostitev desetih delavcev, ki so bili aretirani in vršeni v ječo ob priliki brezposelnih demonstracij dne 28. februarja ter s tem povzročila, da se porota ni mogla sediniti. Obtoženci bodo dobili novo razpravo, kar je seveda ujezilo prosekucijo, ki se sda hoče maščevati nad njo. Državni pravdnik jo je obtožil "pohujljivega obnašanja", to pa zato, ker je med razpravo proti omejenim delavcem brala delavski list Daily Worker. Maudine Ward je odgovorila, da ni našla v dotični številki Workerja ničesar glede omenjene rasprave, nato pa je obtožila porotnike, ki so glasovali za krivdo obtožencev, da so brali list Los Angeles Times, ki je zahteval obsodbo "rdečkarjev", ki so bili aretirani dne 28. februarja, in to tudi tekmo rasprave.

Tisti porotniki, ki so glasovali, da se obtožence spozna krivim, so menili, da že dejstvo da so obtoženci komunisti, zadostuje, da se jih poizve v ječo, kjer je njihovo mesto, pravi mrs. Ward, ki trdi, da je glasovala za oprostitev obtožencev, ker jo je evideanca prepričala, da če bi policija ne bila napadla demonstrantov in jih pretepala, da bi ne bilo nobenih neredov.

Sodnik, pred katerega je prišla Ward, jo je hotel odsloviti s ukorom, toda ona je vztrajala pri svoji zahtevi, da se mora zasliševanje nadaljevati do konca.

Alcock pogiva državljan, naj razkrije tajnosti

Chicago, 22. avg. — Policijski komisar Alcock je večeraj izdal poziv na vse, ki imajo podatke o gangeških aktivnostih, naj jih zaupajo njegovemu departmentu, da bo potem lahko uvedel preiskavo. Omenil je, da je prejel več anonimnih pisem, v katerih pisarji omenjajo, da bi podali informacije o graftu in korupciji, toda se boje, če bi bila njihova imena objavljena, da bi si s tem nakopali maščevanje ljudi, ki bi bili radi odkriti prizadeti. Alcock javno zagotavlja, da se ni treba bati ničesar in da bo vse informacije o zločinskih aktivnostih sprejel zaupno in ne bo izdal imen ljudi, ki mu jih bodo izročili.

Centraljska žrtve umrli. Centalla, Wash. — James McInerney, eden izmed osmih unionistov, ki so na dan premirja 1. 1919 branili IWW dvorano pred drhaljo ki so jo vodili ameriški legionarji, zakar so bili posejbe obojeni na dolgočasno zaporno kazen, ne občuti več krivice, ki mu je bila prizadeta, ker je mrt. McInerney je preživel v ječi deset let. Pokopan je bil dne 20. avgusta.

Eksplozija v ruskem premogovniku

Stalino, USSR, 22. avg. — Deset rudarjev je bilo ubitih pri eksploziji, ki se je večeraj pripetila v nekem tukajšnjem premogovniku. Več rudarjev je bilo tudi ranjenih in štiri še pogrešajo, ki so pa najbrž postali žrtve razstrelbe.

Družinska tragedija

Chicago. — Louis Henderson je v četrtek ustrelil svojo ženo Mary in si nato še sebi pognal kroglo v glavo. Henderson je bil še več mesecev brez dela, kar ga je najbrž pognalo v obup, da se je odločil za grozno dejanje.

Delavke v otroški oblačilni industriji, ki se doslej niso odavale posivom na organiziranje, uvidevajo, da jim je unijaska organizacija potrebna.

New York. — (F. P.) — Zenske, ki so bile dolgo uganka za organizatorje, ki so poznali dobro probleme strokovnega delavstva, so se začele odzivati na apele unij, ki jih pozivajo naj se organizirajo. Tako pravi Harry Greenberg, upravitelj lokalne unije oblačilnih delavk, ki so uposlene v otroški oblačilni industriji. Slabo plačane delavke se doslej niso brigale za boljše plače in za izboljšanje delovnih razmer, ki bi jih lahko dosegle s stavko, so rajši potrpeljivo garale za majhne plače in pod slabimi delovnimi pogoji. Zdad pa so se začele odzivati, ker uvidevajo, da je organizacija jim bo pomagala do boljšega kruha in unija se že pripravlja, da proglasi splošno stavko v tovarnah otroških oblačil, v katero bo zapletenih do 7.000 delavk. Unija zahteva dva dolzara tedenskega mezdnega povška, petdnevni tednik z 42 delovnimi urami, odpravo priganjstva in nepristransko sodišče, ki bo reševalo spore med delavci in delodajalci.

Lokalni uniji se je doslej posrečilo organizirati le kakih 1.500 izmed 7.000 delavcev in delavk, ki delajo v tovarnah otroških oblek. "Zenske se ne odvažajo tako nagro kot možki," pravi Greenberg. "Povprečno dekle se aramuje prisnati, da dela v oblačilni tovarni. Ona hoče biti tajnica ali pa stenografka. In kakor hitro zapusti tovarno po končanem dnevnem delu, hoče posabiti, da dela v tovarni. To je sicer povsem naravno, toda unionizem zahteva, da delavec razmišlja o delovnih pogojih, pod katerimi dela tudi potem, ko je njegovo dnevno delo končano in ko se ne nahaja več v tovarni. Dekle, ki dela v tovarni, se spriznati tudi s priganjškimi pogoji, kar upa, da se bo kmalu omožila, naker ji ne bo več treba delati v tovarni. Druga tekoča, na katero smo naleteli, ki pa jo bomo obvladali, je odpor mladih delavk proti plačevanju unijahkih prispevkov; dekleta se branijo plačevati prispevke uniji, tudi če imajo od tega koristi.

"Toda ti ugovori in pomisleki sda izginevajo. Delavke prihajajo do spoznanja, da so navezane na tovarne in na zaslužek, ki ga jim nudijo lista, in da bodo na to navezane še dolgo časa, tudi če potem, ko se omože. In kar je glavno—one uvidevajo, da je treba nekaj storiti za izboljšanje delovnih in mešdnih pogojev, kar pa se ne da doseči brez organizacije. Spoznavanje, da tovarna ni samo slučajno pribežališče, pa je še dobršen korak na poti proti organiziranju."

Green apelira na delavce, da praznojo senatorja

Washington, D. C. — William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je izdal poziv na državno delavsko federacijo v Louisiani, naj se bori s vsami sredstvi proti zveznemu senatorju Ransdellu, ki ponovno kandidira v svoj urad. Ransdell je bil eden izmed senatorjev, ki so glasovali za potrditve Parkerja članom zveznega vrhovnega sodišča.

Zanimajo, da je papež bolan

Rim, 22. avg. — Poročila, da papež bolega na vodenici in da je radi tega odpovedal avdienco, so neresnična, zatrjujejo vatikanski krogi. Vestii o papeževi bolezni se širijo v Evropi še več tednov.

Štirje prominentni Avstralijanci na radiopostaji v Shenectadyju, N. Y., od kater so poslali radioprogram v svojo domovino, oddaljeno 10.000 milj. Program je bil poslan po kratkih radiovalovih. Na levi sta mrs. in mr. Hoake, upravitelj Amalgamated Wireline postaje v Avstraliji, in mrs. ter mr. Macpherson, upravitelj "Melbourne Sun."

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society... Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.50 per year...

JUNAKINJA DNEVA

Angleška letalka miss Amy Johnson ob priliki povrnika iz Avstralije v London. Okrog pol milijona ljudi se je zbralo na pomoči in sprejelo letalko, ki je napravila polet iz Anglije v Avstralijo popolnoma sama.

Rusko-italiansko prijateljstvo

V Rusiji kakor v Italiji vlada diktatura. Ruska diktatura je diktatura proletariata, ki pravijo komunisti, italijanska pa je diktatura fašizma. Obe diktaturi sta prišli na vrhunce...

V bistvu sta si obe formi vladanja enaki. Ker sta si identični, bi bilo pričakovati, da postojajo med njima skupni interesi in cilji.

Pred kratkim so ruski predstavniki v Rimu sklenili trgovinsko pogodbo, ki je zelo razširjena. Ruska delegacija je bila slovesno sprejeta od italijanske vlade.

Kaj hitro je Italija spoznala ugoden položaj, ki se ji je nudil sprčo naraščajoče napezosti med Francijo in Rusijo...

So pa še drugi vzroki, ki so dovedli Rim v zvezo z Moskvo, ne samo že označeni strogo politični nagibi. Postoje namreč tudi čisto gospodarskega značaja.

Tako je postojelo ozadje italijansko-ruskega prijateljstva, ki ju je privedlo v dobre medsebojne odnose — iz potrebe. Do teh odnosov so ju v prvi vrsti privedli skupni gospodarski interesi in pa skupno sovražstvo proti Franciji.

Razkritja gangežev

Lepe stvari so spet prišle na dan v Chicagu v zvezi z nižinskimi umori in raketiranjem. Pred par dnevi je državni pravnik Swanson prišel na jed važnim gangežskim dokumentom, ki jih je zaplenil.

Freiskovalci izjavljajo, da bo evidenca, čim bo podana javnosti, razkrila korupcijo, o kakršni se ljudem še ne sanja ter da bo mnogo vplivnih politikov pobegnilo iz Združenih držav...

Reformisti, moralisti in korupcionisti so ene baze, ki se rede na račun ljudske nevednosti. Sedaj se ta tolpa gangežev in njih zavaznikov seli v razna letovišča v Wisconsin, Minnesota in drugam...

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

O "prosperitetu"

Sharon-Farrell, Pa. — Pred zadnjimi predsedniškimi volitvami so nam opievali kako bo lepa prosperiteta, ako bomo glasovali za Hooverja...

Ob priliki zadnjih volitev so imeli demokrate velike sitnosti; gorje če so zvedeli, da bo glasoval za Smitha. Kekli so ti, da pripelje ameriško prosperiteto, češ samo Hoover bo prinesel blagostanje ameriškem delavstvu.

Tukaj vidimo, da tako opevanje prosperitete ne bo še kmalu k nam, pa naj reče Hoover karkoli že, akcije konferenčne vseh slojev, saj nazadnje ostane samo pri obljubah...

Naj navédem slučaj, ki se je pripetil v našem mestu pred nekaj tedni. Tukaj se je nahajala družina s 6 otroki. Oče teh otrok je bil odpuščen iz tovarne pred letom dni.

Naj navédem slučaj, ki se je pripetil v našem mestu pred nekaj tedni. Tukaj se je nahajala družina s 6 otroki. Oče teh otrok je bil odpuščen iz tovarne pred letom dni.

Reformisti, moralisti in korupcionisti so ene baze, ki se rede na račun ljudske nevednosti. Sedaj se ta tolpa gangežev in njih zavaznikov seli v razna letovišča...

da naj pove ljudem, da ne bo nobenega dela. Ko so delavci zvedeli to veselo novico so odšli povešenih glav, le eden je ostal še pripravljen. Ko je čez nekaj časa prišel uradni družbe...

Drugi dan je zopet prišel v tovarno. Dal so mu delo, na katerem je ustajal pol ure ter se je zopet onemogel zgrudil. Spet so ga odnesli v bolnico, med tem časom je pa nekdo pogledal v njegov zavitek...

Tukaj imamo neki dobrodelni sklad, ki ga nazivljamo Community fund. Vse leto morajo delavci darovati kar en dan dela v ta namen, ko sem pa čital zadnji račun, sem videl: "Plača delavniku \$5,000 letno".

Rojaki vprašujejo, kajne so pri nas delavske razmere. Žičarna, pleharna (Tin mill) Carnegie in druge livarne delajo le polovično. Westinghouse je odpustila vse omožene ženske...

Kar se tiče nas Slovence smo začeli vpoštevati tudi postavne naše nove domovine, s tem, da ne kršimo 18. amendmenta nič več. Postali smo 100%, začeli smo jesti ice cream, a seveda ni

tako lepo kot je bilo v starih časih, ko smo se vsedli k bari pa zapeli 'o rožici'. Sedaj se lepo vademodno pod lampo ter se hladimo s hladolodom, v šepu pa imamo pif, ki ga duhamo, kakor tiste žemice, ki ne morejo nikamor...

Na Labor day 1. sept. bomo praznovali 4-letnico otvoritve našega doma, a večje slavnosti, kot so bile druga leta ne bo, ker s tem so združeni veliki stroški...

"Strahovi" Gary, Ind. — Ker večrat slišim pogovore o bahkah — da "straši" tu in tam — naj navédem sledeče: Nekako pred petimi leti pride iz Iowa neki rojak...

Tudi ta rojak iztopi in vprašuje po mestu Gary. Tako hodi po mestu Hobart in pride do "brick yarda", kjer vpraša za delo in ga tudi dobi.

Ko je prišel iz bolnice, me je parkrat obiskal in se seznanil z več tukajšnjimi rojaki. Bil je vesel, da je prišel med Slovence. Neko soboto popoldan pridem iz dela in ga dobim v moji hiši čisto izsebe. Takoj ga vprašam, kaj se je pripetilo...

Pojasnil sem mu, da so bili kluku klanovci in da se radi tega ni treba bati. Ali vse je bilo zastonj. On je trdil, da so bili "strahovi" in se zahvaljeval Bogu, da je prejšnji večer ostal živ.

Iz neznanh vzrokov (da poročam novico) se je tukaj s plinom usmrtil predsednik American State banke. Pustil ni nobene novice o vzrokih samomora. Mrtvega je našla žena, ko se je domov vrnila ob 7. uri zjutraj.

Od zastopnika Pittsburg, Pa. — Od 1. do 20. avgusta sem obiskal večje številce naselbin, kot Canonsburgh, Ambridge, Bridgeville, Westmoreland in Johnstown.

Vendar je še dosti ljudi, ki nečejo spregledati in žive v senci biblije. Mnogi rajši čitajo nazadnjaške liste, ki jih zavajajo s pesmijo o prihajajoči "prosperiteti" ali jih pa totalitarno s bojnimi življenjem na drugem svetu.

Drugi rojaki, naročite se na delavske liste, katere zastopam jaz in še mnogo drugih zastopnikov. Kljub tem razmeram pa naša priporočila največkrat našeljo na gluha ušesa in pa na nikotne napade...

Kar se tiče nas Slovence smo začeli vpoštevati tudi postavne naše nove domovine, s tem, da ne kršimo 18. amendmenta nič več. Postali smo 100%, začeli smo jesti ice cream, a seveda ni

mi rojaki. Bratje in sestre, žilajte liste kot sta Prosveta in Proletarec. Kadar se to zgodi, kadar bo delavstvo čitalo in podpiralo svoje liste, pa bodo nastali boljši časi.

Mi zahtevamo pisčilo za naše lelo dokler živimo. Po smrti pa nam je itak že Bog preskrbel boljši nebesa ali pekel, kjer nam ne bo treba hrane in drugih življenjskih potrebščin...

V naselbini Cuddy bo društvo št. 319 obhajalo veliko slavnost ob priliki otvoritve dvorane. To se bo vršilo 1. septembra, na Labor day. Na vsa okoliška društva so razposlali vabila, da se udeležijo te slavnosti...

Anton Zidanšek. "Stranišče—ali svoboda tiska" Cicero, Ill. — Pod tem naslovom sem čital članek v Proletarcu z dne 14. avgusta. Kakor tudi nekoliko citatov od par prispevateljev kolone Ljudski glas v Prosveti...

Vem, da je uredniku Proletarca kolona Ljudski glas trn v peti, ampak najbolje bi bilo za urednika Proletarca, da se s to kolono sprizani, ker ta kolona bo še precej časa eksistirala v Prosveti...

Kar se tiče komentarjev pod dopisi in Ljudskem glasu, so nepotrebni od strani urednika. Ker je vsak dopisnik sam odgovoren za svoj dopis, in ako ni dopis komu dovolji, mu dotična oseba lahko svobodno odgovori nazaj.

Tudi mislim, da odkar je gl. urednik Prosvete začasnno odsoten iz uredništva, da je dal svojemu namestniku polno moč, da lahko po svoji pameti izbira, kaj je za javnost ali kaj ni, ne da bi šel po navsote k Proletarcu...

Naj bo kakor hoče, kar se tiče "stranišča" sem pa prepričan, da se vedno več odpadkov najde v kolonah Proletarca, kakor pa v kolonah Prosvete.

SOCIETY DAMA Mrs. Nicholas Longworth. Sama bogovinska Longworth, ima ne več kot pol milijona dolarjev v Washingtonu...

Drugače misli avtor "Madone in spalnem vozu", Maurice Decobra, ki sem mu zastavljal vprašanje o propadu zapadnega sveta. Ni se potrudil, da bi našel rešitev, ampak se je rajši izgubil v lahkem, igravem primeru:

(Dalje na 3. strani.)

Usoda evropskih narodov

(Od neznanega poročevalca.) Se nikoli se ni toliko razpravljalo v vse delež na kontinentu, pa tudi na Angliji in v Ameriki, o bodočnosti starega kontinenta...

Ta in slična vprašanja sem o priliki našega zadnjega krožnega potovanja po Evropi predložil znanim pisateljem, politikom in diplomatom v raznih državah.

Trenutno ni mogoče govoriti o resnični nevarnosti. S tem pa še ni rečeno, da ne smemo biti oprezní. Vsi smo interspirani na tem da ostanejo azijske države mirne.

Amerika nam more dati tehnično vzpogo. Ta vpliv bo povzročil neke spremembe v našem življenju, kar pa s stališča civilizacije nevarno. Nikoli se ne bomo zasužnjili strojni.

Vojna med Evropo ni Ameriko? Ni mogoče presojati, kaj se bo zgodilo v teku dvesto ali tri sto let. Ne motimo svojih sanj in možnosti, ki so še tako daleč.

Pravijo, da trenutno obstoji med evropskimi, azijskimi in ameriški idejami spop. Mogoče. Toda ne verujem, da gre za nevarni spor, kajti azijska misel bo mogla zavojevati toliko, kolikor bo pridobila evropska misel v Aziji.

Dandanes se čisto razpravlja o možnosti evropako-ameriškega konflikta. Mislim, da ta spor ne more ogroziti miru. Organizacija sveta je na trdnih temeljih, vojna narodov med Evropo in Ameriko bi bila v naslednjih desetih letih komaj mogoča.

Zelo kratko je odgovorila Ana Parlova: "Značilno dejstvo: V Ameriki pleše ves svet, in vendar nimajo Američani niti ene velike plesalke. To je vse."

Z grenko ironijo govori italijanski dramatik Luigi Pirandello, ki pravi o problemu standardizacije takole: "Nedvomno se da ugotoviti vpliv 'stane dardizacije', toda mi ne smemo poraziti, da lahko standardiziramo avratnico, ne moremo pa tega doseči v poziciji la misljenju. Ne vem, če Američani to želijo, če pa želijo, se jim ne bo nikoli obneslo. Pesniki, pisatelji, umetniki in misleci lahko rešijo Evropo dobro ali slabo."

Adam Milkovič:

PODEDOVANO ZNAMENJE

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem kontestu Prosveta.)

"Tako?" se je iznenadila ota. "Da, tako." "Nu, ravno prav," se je znašla Pepina. "Zelega bi vedeti vaše ime. Dolgujete mi še sto dinarjev, gospod. In klofuto ste mi dali..."

Ko je Stojan Lesjak došel k Hribarjevim, je Mara ležala v postelji. Ob njej je predsedel vse dopoldne, ostal na Hribarjevo željo tam tudi na kosilu in celo sam stregel bolni Mari. Kadar je dvignila roko izpod odeje, se je rahlo sklonil k njej in jo poljuboval.

"Kdaj ste prišli sinoči domov, gospod Leskovar?" "Sinoči?" Leskovar mu je drzno zrl v oči in se čutil. "Vem, da sinoči — ne, pač pa — davi! Sram vas bodi."

"Kaj hudimana naš šef vedno toliko pisari? Ves ljubi dan pisari in sitnari, vse njegove korespondence pa je na dan komaj za vizitko. Upokoje naj ga!"

"Če me pošlješ v Cirkvenico, bom vsako noč sanjala o tebi." "Veš kaj, ostani raje doma, pa sanjaj vsako noč o Cirkvenici." "Slab apetit in slaba prebava"

SLOVENSKA NARODNA PODPORNKA JEDNOTA izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za korist, ter potrebne agitacije svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Niti kar pa ne za propagando drugih podpornih organizacij.

SE VADI ZA KONTEST. Miss Dorothy Marshall, ki si je lansko leto pridelala naslov "najboljše farmarice", se pridno vadi v svoji stroki za kontest, ki se bo vršil 12-21. sept. v Pomoni, Cal., na katerem se bodo najboljšie farmarice borile za prvenstvo.

TOVARIŠI (Za Prosveto napisal A. Adamič) Preden je starešina podružnice gospod Peček, ki je trdil, da ni ne iz pečke pa tudi ne iz peči, prijel za peresnik, je pomagal s kazalcem kakor osa z zadkom.

umrl bom, če ste tako izvrsten pesnik kakor dober računar, potem — z bogom domovina, mili kraj!" Starešina je z "na-nana" zopet lezel za pisalno mizo in se skrčil za predalnik s spjal.

"Red, red pa, manj deklet! Kaj ne, gospod Leskovar?" Sam sebi ugajajoč se je okrenil k Leskovarevi mizi. "Vaša pisma so že spisana, vem. Ali ne, gospod Leskovar?"

Prvi knjigovodja Sedlar je začel zasesti prazen stol. Takoj je pričel stikati po predalih in vse je prebrskal. Nametal je na mizo kope pisem in spisov. Poglobljal se je v pisanje, ves srdit je premetaval papirje in jih urejeval.

KASPAR AMERICAN STATE BANK 1906 Blue Island Ave. CHICAGO, ILL. je ta dobro poznana banka svojim odjemalcem, katerim vedno rada pomaga in daje nasvete. Ona izvršuje vseh vrst bančne posle in prodaja parobrodniške liste vseh družb.

Tiskarna S. N. P. J. SPREJENA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA Tiska vabila za veselice in sňoče, vizitnice, časnike, knjige, kalendarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.